

ventui Christi erant propinquiores, nec etiam ipsis Apostolis.

XX. Respondetur, quod Spiritus sanctus assistit Ecclesiæ tamquam magister perpetuus, non quidem docendo illam novas fidei veritates, quas Apostoli non noverint, sed ut antiquas veritates sine errore conservet, et rectam intelligentiam Scripturarum, quam habuerunt Apostoli infundat; ut etiam assistat pontifici ne secundum quod talis est in rebus ad totam Ecclesiam pertinentibus errare possit, et ut Ecclesiam sanguine Christi fundatam omni tempore necessitatis tueatur, et defendat. Ad confirmationem respondet Valentia, quod doctrina D. Thomæ debet intelligi de cognitione infusa, non de acquisita, quam habent modo scholastici in qua dicit quod excedunt multos prædecessores suos. Cæterum ego existimo quod Apostoli cognoverunt per cognitionem infusam veritates, quas modo theologi per discursum sunt assecuti, pertinentes ad declarationem mysteriorum fidei, et loquor de veritatibus, non de opinionibus, quibus falsum subesse potest: similiter mihi suadeo sanctos patres ex quorum scriptis sumunt scholastici suam doctrinam cognovisse veritates, quas theologi ex illis accipiunt per discursum, et licet non habuerint ita plenam cognitionem infusam sicut Apostoli, crediderim tamen multa ex speciali instinctu Spiritus sancti scripsisse, quæ ad mores, et fidei doctrinam pertinent, et de angelico doctore nostro D. Thoma habemus se revelasse fratri Reginaldo scientiam suam, non tam humano studio, aut industria, quam divinitus accepisse.

ARTICULUS III.

An totam cognitionis plenitudinem rerum pertinentium ad fidem acceperint Apostoli in die sancto pentecostes, vel postea?

I. Aliqui theologi hujus temporis, inter quos est Aragon, et Valentia affirmant circa præsentem difficultatem, quod Apostoli edocti sunt a Spiritu sancto in die pentecostes de omni veritate, non tamen habuerunt in illa die expressam notitiam omnium, sed solum illarum veritatum, quæ pro tunc nosse oportebat, præcipue ad hoc ut docerent Judæos, quibus primo erat prædicandum evangelium, postea vero quando gentes cœperunt recipere evangelium habuerunt Apostoli expressam notitiam eorum, quæ spectabant ad conversionem gentium. Juxta sententiam igitur horum auctorum non sunt Apostoli plene edocti de rebus omnibus pertinentibus ad fidem in die pentecostes, sed postea edocti sunt de aliquibus quæ tunc cognoscebant, et pro ista sententia non desunt argumenta urgentia, quæ infra adducemus.

II. Nihilominus sit prima conclusio: Probabilius existimo quod Apostoli in die pentecostes saltem quantum ad scientiam speculativam cognoverunt omnem veritatem de his, quæ erant de necessitate salutis ab omnibus credenda, et agenda, ita ut nihil circa hoc postea fuerit eis de novo revelatum. Ita expresse tenet D. Thomas 1-2, quæst. cvi, art. iv ad secundum, ubi explicans illa verba Christi Joan. xvi: *Quod Spiritus sanctus adveniens doceret eos omnem veritatem*, excipit D. Thomas solum futura contingentia, de quibus verificatur illud Actorum primum: *Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit*

in sua potestate. Probatur igitur conclusio primo, nam Actorum primo dixit Christus discipulis: *Vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos hos dies*. Et hoc impletum est in die pentecostes, atque adeo ibi repleti sunt omni scientia, et cognitione rerum fidei. Item Joan. vii dicitur: *Nondum erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus, videlicet per resurrectionem, et ascensionem in cælum, qua facta datus est Spiritus in die pentecostes, qui illos de omnibus de rebus ad fidem spectantibus illuminavit*. Deinde Joan. xvi Christus promisit discipulis Spiritum sanctum, inquit: *Ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia quæcumque dixerit vobis*. Sed in die sancto pentecostes Spiritus sanctus venit cum magna plenitudine donorum, et charismatum cœlestium super ipsos Apostolos, ergo ex tunc edocti sunt de omni veritate fidei.

III. Secundo probatur, quia non minus instructi sunt Apostoli tamquam magistri, et doctores Ecclesiæ per adventum Spiritus sancti in die pentecostes, quam Moyses quando accepit legem in monte a Domino, sed potius multo majori perfectione, cum illa lex figura esset, et umbra nostræ; sed Moyses ibi habuit plenam notitiam illorum quæ ad legem spectabant, et officium supremi doctoris, juxta illud Exod xxv: *Omnia facito secundum exemplar quod monstratum est tibi in monte*: ergo a fortiori Apostoli in die pentecostes omnem notitiam acceperunt spectantem ad ministerium apostolatus. Confirmatur, quia inter alias differentias, hæc versatur inter Apostolos nostros, et prophetas antiquos, quod prophetæ per lumen prophetiæ accipiebant notitiam futurorum non per modum habitus, sed taliter quod Deus per eos loquebatur Ecclesiæ, quæ pro tempore et loco expe-

diebant. At Apostoli non sic, sed acceperunt donum sapientiæ, et intellectus per modum habitus cum magna plenitudine ad penetranda mysteria fidei, ut perfecti doctores essent modo permanenti; ergo cum hoc ministerium acceperint in die pentecostes, dicendum est quod in illa die plene edocti sunt de omni veritate. Tertio probatur arguendo contra fundamenta oppositæ sententiæ, nam Apostoli ignorare non poterant conversionem gentium ad fidem; ergo omnia sciebant a die pentecostes. Patet consequentia, quia si aliquid ignorarent esset illud, ut patebit ex argumentis in oppositum. Antecedens autem probatur, quia Christus expresse eis dixerat: *Euntes docete omnes gentes baptizantes, etc. docentes servare omnia quæcumque mandavi vobis*: et Marci ultimo: *Prædicate evangelium omni creaturæ*: ergo ignorare non poterant quod omnibus tam Judæis, quam gentilibus esset evangelium prædicandum, et qui converterentur, et baptizarentur recipiendi essent ad fidem; hæc autem omnia cœperunt executioni mandari a die pentecostes, nam ex illo: *Cum fiducia loquebantur verbum Dei*: ergo tunc plenissimam notitiam habuerunt de rebus fidei.

IV. Secunda conclusio: Quamvis Apostoli habuerint plenissimam notitiam mysteriorum fidei speculativam a die pentecostes, non est necessarium affirmare quod ab illo die habuerint omnem perfectissimam notitiam practicam. Explicatur ista conclusio, quia licet Apostoli cognoverint speculative quod legalia non essent observanda, et quod baptismus sufficiebat ad salutem, non tamen statim illa die cognoverunt, quando et pro qua occasione essent ista prædicanda. Item licet D. Petrus non habuerit a die pentecostes dubium speculativum de admissio-

ne gentium ad evangelium absque observatione legalium, quia ad hoc inclinabat fides de qua instructus erat, tamen non obstat, quod potuerit habere dubium practicum, ut gentes hic et nunc essent admittendæ cum scandalo Judæorum, et perturbatione populorum, an vero esset melior opportunitas observanda. Probari potest ista conclusio ex multis revelationibus particularibus factis ipsis Apostolis circa praxim ad instruendos fideles, ut est illud Actorum VIII quando Angelus revelavit Philippo ut descenderet ab Jerusalem in Gazam, et jungeret se currui eunuchi reginæ Candacis, ut illi evangelizaret passionem, et mortem Christi, et postea illum baptizaret; et alia hujusmodi narrantur in epistolis S. Pauli, nam ad Galatas II dicit se ascendisse Jerosolymam secundum revelationem, ut conferret evangelium cum Apostolis, quod erat gentibus prædicaturus.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.

V. Arguitur primo, contra nostram resolutionem: Quia experientia ipsa hoc docuit, nam post diem pentecostes dubitaverunt Apostoli, an evangelium esset prædicandum gentibus absque observatione legalium, quod didicit D. Petrus ex visione illa lintei simul cum adventu illorum gentilium, qui missi erant a Cornelio gentili; ergo illam veritatem maxime ad fidem pertinentem non cognovit Petrus in die pentecostes. Confirmatur, quia Actorum XI dicitur: *Quod audierunt Apostoli, et fratres qui erant in Judæa quoniam et gentes receperunt verbum Dei. Cum autem ascendisset Petrus Hierosolymam, disceptabant adversus illum qui erant ex circumcissione: Quare introisti ad viros præputium habentes, et manducasti cum illis?* Ergo

ipsi Apostoli hoc tunc ignorabant.

VI. Respondetur, quod D. Petrus non dubitavit de illa veritate etiam antequam fieret illi visio, illa tamem facta solum dubitavit quidnam visio illa significaret. Quod vero dixerit: *Absit a me Domine, quia commune, et immundum nunquam intravit in os meum*, hoc non fuit quia dubitaret an legalia essent observanda, sed quasi induit personam dubitantis ut Judæos instrueret de veritate, admodum quo magnus Baptista misit duos ex discipulis suis ad Christum ut illum interrogarent: *Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* quod non fecit, quia ipse dubitaret de Christo an esset, necne, sed ut ex responsione Christi discipuli in cognitione Messisæ firmarentur. Et hæc explicatio est expressa S. Chrysostomi homilia XII in Acta, ubi ait quod per illam visionem lintei non fuit Petrus instructus de cessatione legalium, sed qualiter a murmure Judæorum posset defendi, nec iterum obstat dixisse Petrum: *In veritate comperi quod non sit personarum acceptor Deus*: nam cognitio ista non fuit de novo speculativa ut in conclusionibus dicebamus, sed practica, sicut de Christo Domino dicitur: *Quod didicit ex his quæ passus est obedientiam*, ubi ly didicit non significat quod de novo aliquid sciret, quod ante ignoraret, sed quod expertus est aliquid, cujus ante non habuerat experientiam. Ad confirmationem respondetur, ex illa magis probari quæ diximus solutione præcedenti, nam si Judæi scandalizabantur ex eo quod Apostoli communicabant cum gentilibus et eos ad fidem admittebant necesse erat ut modo suavi tolleretur ab ipsis ignorantia ista, et intelligerent sicut antea intellexerant Apostoli, quod gentilibus etiam per Christum Do-

minum patebat salus, et ad hoc ordinatum fuit quod Petrus visionem lintei narraret, et quod postea venirent illi gentiles ad fidem missi a Cornelio, totum autem hoc fiebat absque aliqua ignorantia saltem speculativa ex parte Apostolorum.

VII. Secundo et ultimo arguitur; Quia de facto congregatum est Concilium quod vocatur Apostolorum ad determinandum si gentes quæ convertebantur ad fidem deberent circumcidi, et servare legem Moysis, et ad tollendam hanc dubitationem celebratum fuit; patet ergo quod tunc nondum noverant illam veritatem Apostoli, atque adeo non de omnibus plene edocti sunt in die pentecostes.

VIII. Respondetur negando quod illud Concilium congregatum fuit ad tollendam aliquam ignorantiam speculativam Apostolorum circa conversionem gentium, et observationem legalium, de hoc enim certissimi erant ipsi ante tale Concilium, sed congregatum est pluribus aliis de causis. Primo, ut nobis traderetur forma inquirendi, et resolvendi fidei veritates: secundo, ut illud cujus antea habebant notitiam in illo Concilio unanimi consensu determinarent; ut illo modo suavius a Judæis reciperetur auditio sufficienti examine, et diligentia adhibita ab Apostolis ante determinationem illius veritatis, et quomodo ex Scripturis veritas illa probaretur, ut constat ex auctoritatibus adductis a D. Jacobo in eodem Concilio: tertio, ut daretur notitia divinæ revelationis ex qua constabat gentiles admittendos esse ad fidem, qua cognita corda Judæorum lenirentur erga gentiles, et animus sedaretur, erant enim ipsis infestissimi: ultimo (et forte est urgentior ratio) quia videlicet Apostoli acceperunt a Deo mandatum tale Concilium congregandi, ut ex illo in posterum con-

staret de auctoritate Ecclesiæ in congregandis Conciliis ad determinandas fidei veritates, et erudiendos fideles de rebus maxime necessariis ad cognitionem rerum fidei.

ARTICULUS IV.

Utrum articuli fidei convenienter enumerentur?

I. Pro decisione hujus dubii advertendum est primo, quod divisio articulorum fidei ex diversis principiis ortum habuit, et sic sub diversa forma fieri consuevit; nam primo, facta fuit ad manifestandam fidem, et ut fidelibus proponerentur, quæ necessario ad salutem credenda erant: secundo, facta fuit ut sub brevi summa colligerentur quæ in sacra Scriptura dispersa sunt, et ut traderentur sub clariori, et expressiori forma fidelibus, quæ non ita expresse continebantur in aliis credibilibus: tertio, facta fuit ad extinctionem, et eripationem hæresum, quæ contra fidei præcipuas veritates insurrexerunt. Ex primo motivo factum fuit symbolum Apostolorum, illud enim per se fuit editum ad manifestandam fidem, et ad tradendum fidelibus, quæ omnino necessario erant credenda ad salutem, et ideo quotidie recitatur in Ecclesia in matutinis, in prima, et completorio: ex secundo motivo, ortum habuit symbolum fidei factum a patribus in Concilio Nicæno, in quo sub brevitate explicantur aliqua difficilia, quæ in symbolo Apostolorum non erant proposita explicite: unde ex eo quod non ad proponendam fidem, sed ad explicandam illam fuit institutum, ideo non quotidie canitur in Ecclesia, sed in præcipuis solemnitatibus, et dominicis diebus, in quibus omnes fideles ad Ecclesiam conveniunt: ex tertio motivo, ortum